

Det här verket har digitaliserats vid Göteborgs universitetsbibliotek.
Alla tryckta texter är OCR-tolkade till maskinläsbar text. Det betyder att du kan söka och kopiera texten från dokumentet. Vissa äldre dokument med dåligt tryck kan vara svåra att OCR-tolka korrekt vilket medför att den OCR-tolkade texten kan innehålla fel och därför bör man visuellt jämföra med verkets bilder för att avgöra vad som är riktigt.

This work has been digitised at Gothenburg University Library.
All printed texts have been OCR-processed and converted to machine readable text.
This means that you can search and copy text from the document. Some early printed books are hard to OCR-process correctly and the text may contain errors, so one should always visually compare it with the images to determine what is correct.

N:o 38.

Götheborgske

Spionen.

Lördagen, den 17 September 1768.

Min Herre!

Förra veckas Spion eller N:o 37 af Ert
Weckoblad, har jag både med nöje och
misknöje läset. I anledning af Edra löften i
Weckobladen ber jag at detta må insöras.

En wäl frägdad förfaren och pålitelig Med-
borgare saknas alltid med skäl, och wid des död
äro alltid upriktiga tårar et billigt offer.

Jag tänker i följe här af, enligt med Herr B.
at en Assessor Boethius varit en prydnad för wår
ort, och, at Götheborgare wore mer än otack-
samme; om hans äre-minne, och hans kropp
blifwet gömde och glömd i en och samma
graf.

At Regiments Fältfäraren Herr Friedrich
August Meister, hwilken wi nyligen bland de
Iefwande saknad, förtjent det beröm som i Weck-
obladet af en mig oländ Herr B. honom blif-
wet tillagt, nekas så mycket mindre, som wi äga
sjäfsagtiga bewis på hans förfarenhet, goda

Pp

insigt

insigt, och besynnerliga stickelighet at umgås med sjukslingar.

Ufwen som jag både bör och är willig, at lemna desse Heders-Mån sit beröm oklandrat, får jag ock tilstå, at Herr B. talar om Medicin, des grunder, och Academiska grader på et sätt som wanhedrar ho: om sjelf; i fall han beskänner sig til den Classen, som wil och bör ega wett.

Herr Anonymus säger, at Medicin grundar sig helt och hållit på förfarenhet. Efter hans mening får denna kunna erhållas dels i Barberstugan, dels genom besök hos sjuke. På förra stället läres Medicinen af döde Auctorer: huru otudeligen, och utan method desse predika för en ung Chirurgist, som hwarken är försedd med insigt i nödiga språk, eller grundsamningar i wetenskapen, är begripeligare än at det behöfwer bewis. På de senare stället läres Konsten af sjuke Auctorer. Jag nekär ej, at ju förfarenhet kan winnas i denna schola; men aldrig; om ej sjukslingen råkar i wahnda och warssamma händer: huru många 1000 människor hafwa icke med sin död betalt en Kläpare's förfarenhet. Hwartil gagnar det at källan til wetenskapen står öpen, när den törstige nödgas säga: Brunnen är djup och jag har intet at dricka med? Jag kunde enligt H. Anonymi sats, om jag, til exempel, wille blifwa Präst, utan at besöka de större Läre-husen, efter inhemtad kundskap i Salighets läran, gå i tjenst hos en Kyrko-

Kyrkoherde, och, genom en flitig öfning i präsdikande, blifwa en för lära och skickelighet känd Prästman.

De Medicinska Faculteterna i vårt Rike lära under Linnæus, Rosener, Sidrener, Hartmån, med flere, kasta åfwen så liten upmärksamhet på H. Anonymi urskilning, som den i sjelfwa verket förtjenar.

At åter komma til saken, wil jag af försäkerhet wisa huru åfventyrligt det är för en sjuk, at förtro sig i Klåpares händer. Då Kopporna härjade, mit förra hemwist Göttes borg, och en Handtwerkares barn af dem sjuknade; blef en Medicus estersänd. Wanliga Koppasymptomer wisade sig; då Läkaren straxt ordinerar camphert pulswer, eller, om jag minnes rätt, mixtur, hwaruti war mixtura simplex; i den tankan at så Kopporna at slå ut, ej wetande (jag talar efter en försäker Medicus berättelse) at alla sådana drifwande medel snarare skada än gagna de 2 första dygnen, och göra, enligt den gamle Sydenhams ärfarenhet, Kopporna swårare, som ock hände här: barnet dog under suppurations febern, hwilket ej handt, om det blifwet förnuftigt handterat. Samme Practicus gaf åfwen år 1763 at en Artillerie Handlangares barn droppar af squilla i den dryga dosis at det fick håftiga kräkningar och dog. Et ungt Fruntimmer hade sådt en råf-orm på ena armen, och begårade bot af samme Läkare, som straxt ordinerar mercurii

solution' at stryka på rås-ormen, för at få den
 bort, ofunnig om at utslaget kunde blifwa indris-
 wet och lägga sig pånågon af inre delarne, e. g.
 lungan, och således förordsafta andträppa eller
 en aggande hosta, som kunde slutas med lung-
 sot, eller någon annan obotelig sjukdom. En
 Handlande hade genom smitta ådragit sig et
 slags utslag, det han snart wille blifwa af med;
 rådfrågar sig därför med denne åfventyraren,
 som straxt förskrifwer et torkande watten, hwar
 med händerna dageligen skulle twättas. Til
 all lycka fick en berömd Medicus, af en händels-
 se, se medicamentet för ån det användes, håpnas-
 de, berättade fölgden, och åfrådde ifrån des
 bruk. En Feu, ungefärligen något öfwer 50
 år, blef af samma åfventyrare åderlåten,
 Såsom ej warande Medicus åfgör jag ej, hu-
 ru wida detta war hånne nyttigt, som hade sega
 wettskor och disposition til wattusot. Ryktet
 har på wår Landsbygd berättadt, at, sedan åder-
 låtningen war verkståd, skedde förbindningen
 så wåldsamt, at benet swulnade, som dageligen
 tiltoq, ledsagades med feber och åndade den åls-
 kans wårda Fruns lif. Jag kunde, men wil
 ej nämna flera ryktbara fel. Det torde owa
 så wål Götheborgs Stads Ordinaire Herrar
 Läkare, som nödgas se en sådan Klåwre jåmte
 sig, och tillika dem, hwilka blifwet ledde i den
 frestelsen at åfventyra sit lif i så osåkra hån-
 der. Jag får denna gången ej wara widsåfs-
 tigare: beklagar endast den ort, den Stad,
 den

den Bataillon der denne kunde blifwa Nucto-
ricerad practicus. Jag kommer wid detta
tilfalle ihog några versar, dem jag sedt i en
gammal Läkare Bok, författad i Westeras,
1522, af Biskop Peder Månson så lydande:

Sakwnnoger läkare gör twfwogan kyrkio bakka
Thy läka folk är ej skämta oc snakta.

J. G. M.

Kyrko-tidningar

I Domkyrko = Församlingen födde 1 Goffe
och 3 Slicko = barn. Wigde Sjöman Anders
Bengtsson, och Pigan Johanna Andersdotter.
Döde Pepparbakaren Michael Smitsberg,
33 år, af stårande sjukdom: Skofickare = Enkan
Kirsten Larsdotter, 83 år, af ålderdom: Ar-
bets drängen Anders Jönsson, 24 år, af het-
sig feber: Arbets = Karlen Måns Arfwidsen,
59 år, af slag.

I Kronhus = Församlingen födde 2 barn.
Wigde Handtlångaren Ansten Michelson, och
Enkan Dorothea Danielsdotter. Dödt 1 barn
af koppor.

Adjuncten i Hunnestad, H. Elias Åkerman
är, den 24 Aug. nåstl. af Consistorio hugnad
med Vice-Pastors namn och heder.

Den 14 dennes utnämndes Rector Schold
Herr Mag. Joh. Gothenius til Logices och
Physices Lector wid Kongl. Gymnasium här-
städes.

Samma dag uprättades Förslaget til det lediga Renneslöfs Pastorat i Halland.

Andre Esquadrons Prädikanten wid Kongl. Bohus läns Dragon-Regimentet, H. Mag. Ewen Lundborg är ock, samma dag, uppå Marstrands Stads Församlings enhälliga begäran, af Consistorio utnämnd til fjerde Prof. prädikant, i beinälta Församling.

Det gifves härmed tillkänna, at de af denna Stadsens tjenstefolk, som wid nu instundande Michaelis tid skola flytta ifrån Staden och Domkyrko, Församlingen, infinna sig nästkommande Måndags morgon, eller den 19 dennes, uti Kyrkan at sluteligen låta underwisa sig i sin Christendoms kundskap. Man anhåller wördsamlast och kärligast hos deras Herrar och Husbönder, det de tåktes tillåta dem, och tillika påminna dem om denna deras angelägenhet. De böra äfwen hafwa med sig både sina Husbönders bewis om sit upförande och de Prestebewis de hafwa haft med sig hit til Församlingen, då de straxt skola blifwa expedierade och dimmitterade härifrån. Men om det försummas, och de resa bort utan tilbörligt Preste-besked; så må de skylla sig sjelfwa, om dem möter olägenhet och de pligta fallas.

Rundgörelser.

Uti afledne Herr Capitain Chermans hus på gamla wårswet, kommer, den 26 innerwande
rande

raude September, kl. 9 föremiddagen, genom
 offentlig aucion, til den måstjudande at för-
 säljas, så wäl sielfwa huset på Kongl. Am-
 miralitetets grund belågit, som guld, silfwer,
 ten, koppar, messing, malm, blåsk och järn-sa-
 ker, porcellainer, sång och lin-skåder, meub-
 ler, husgeråd, kreatur samt hō.

Emedan Herrar Curatorerne öfwer Han-
 dels-männen Öbergars i Nyköping gåldbund-
 ne, och med qwarstad belagde egendom, beslut-
 tat, at under öpen aucion låta försäljas, de
 af bemålte Öbergar anlagda Sille-Salterie
 och Tran-Kokerie, med alla des tilhörighe-
 ter, som äro belågna i Torstanda Soken, på
 Warholmen, under Håstewik; ty warder så-
 dant härmedelst kundgjordt, och at utropet sker,
 på stället den 23 i denna månaden, kl. 10. fö-
 remiddagen, då de, til berörde egendom hågade,
 behagade sig derstädes insinna; at derä anbud
 göra.

Et litet nått beqwåmligt Sill-Salterie med
 innemurade 2ne stora koppar-kittlar, och 2ne
 grytor, til tran-kokerie, med Inventarium, på
 stora Warholmen; finnes antingen til köps el-
 ler at arrendera.

Treenne öfwerum med Fök, til et litet nått
 hushåll eller för unglart äro lediga at hyra i
 Masthugget, om bägge desse lägenheter kan ac-
 orderas med afledne Bokhållaren Lundståts
 terbhus Interessenter i Masthugget.

Uti afledne Handelsmannen Chalmers Afs-
 win

vingars hus kommer den 22 i denne måned, at genom Auction försäljas 200 tolfter 5, 6 a 7 tums breda battins bräder, som förut kunna beses uti H. Wohlfarths hamn i Masthugget.

Uppå anmodan kundgöres härmed at den 24 i denne måned, som är näste Måndagen efter Matthåi dag, blifwer, under öppen Auction, wid Orvillebäckén, försälda färger, båtar, en stor kopparspanna jämte åtskilliga saker och husgeråd med mera. Utropet börjas kl. 9 före midnatten.

Hos H. Joh. Hall och Comp. finnes til köps rätt godt Engelskt smör uti hjerdingar, som i denne veckan inkommit, samt åtskilliga sorter läder.

Listan för tredje Classens dragning uti Drottmundska Lotteriet är ankommen, och kan beses hos fru Elisabeth Barthengren.

Texter hwilka wid Prästemötet, som kommer at hållas den 20, 21 och 22 innewanande Septembris, i Domkyrkan skola förklaras, äro på Smittiska Boktryckeriet genom trycket utkomne

Fortsättning på de Exemplar som finnes på Statbergiska Boktryckeriet: Hushåls- och Åkerbuks Almanach eller Bonde Practica. Orwåldiga Swar på betydliga Frågor om Präster. Sedes-Brifven segrar på Faderns Bröfvet. Swar på en Wåns Dref, rörande den nedfalne Courten. Peterfens Res-Apothek. Wår i Strågårdén kämpande Jesu. Swar på Kongl. Wetensk. Acad. Fråga om Skoggar. Ombytliga Nöjen, eller Phil. Resa til Kärles. Sn. Arwinno: Kónets Wån. Anderika Psalmer. Drenners Passions Historia. Prætorii And. Skatt-Kammars. Gra dins Memorial. Thensstedts Barna. Frågor.

